

Pumpy snižují marže. Přesto zdražují

Cena benzinu a nafty na burze v Rotterdamu prudce roste. U domácích čerpacích stanic se to zatím projevilo jen zčásti.

MIROSLAV PETR

PRAHA Už déle než měsíc zdražují pohonné hmoty na burze v Rotterdamu, podle které se kalkulují i nákupní ceny českých pump. Tuzemští čerpadlaři na to postupně reagují až teď. Ale v mnohem menší míře, než o kolik roste burza.

Nebýt příznivého kurzu koruny vůči dolaru, za nějž se paliva na burze obchodují, a také poklesu marží, byl by benzin a především nafta v současné době ještě výrazně dražší.

Vyšší ceny už ale nastavují i pumpy, které dosud se zdražením váhaly. Některé jiné už – v případě litru nafty – zvedly cenu za posledních pár dní o celou korunu.

Od poloviny února do minulého pátku vzrostla vlivem dražší ropy cena nafty na rotterdamské burze o 25 procent na 350 dolarů za tunu. Pumpy v Česku na to zareagovaly až se zpožděním, obrat v dosavadním zlevňování nastal až počátkem března.

Nafta od té doby ale zdražila (v průměru za Česko) jen o necelé procento, tedy o 20 haléřů, na 25 korun za litr. V případě benzínu je nárůst ceny jak na burze, tak na českých pumpách ještě nižší.

Domácí vlivy pomáhají

„Je to klasická situace, která se opakuje vždycky, když začíná výraznější zdražení vstupů, tedy burzy a vlivem toho i velkoobchodních cen u nás. Každá pumpa se snaží co nejdéle udržet pro řidiče levnější zboží, a to i za cenu dočasně snížení své marže,“ uvedl Ivan Indráček, šéf Unie nezávislých petrolejářů, která sdružuje menší distributory a prodejce pohonných hmot.

U českých pump tak nastala situace, kdy domácí vlivy, jako je

Ceny pohonných hmot

Rotterdamská burza (v dolarech za tunu)

benzin v půlce února	260
benzin dnes	290
nafta v půlce února	280
nafta dnes	350

České pumpy (v korunách za litr)

benzin začátkem března	26,46
benzin dnes	26,6
nafta začátkem března	24,8
nafta dnes	25

kurz koruny, marže pumpařů nebo paradoxně i vysoká míra zdanění, působí příznivě na peněženky řidičů. Fixně daná spotřební daň (u nafty skoro 11 korun a u benzinu téměř 13 korun) tvoří

společně s DPH dvě třetiny výsledné ceny litru paliva. Ropa, respektive burzovní cena, tak ovlivňuje jen třetinu toho, za kolik tankujeme u pump.

Marže, tedy částka, kterou si pumpař nechává z litru prodaného paliva na pokrytí všech nákladů a tvorbu zisku, klesla v průměru podle některých analýz pod dvě koruny za litr.

Rotterdamská burza s benzinem a naftou, ze které se kalkulují i zdejší velkoobchodní ceny, reaguje ze všeho nejvíce na cenový vývoj ropy. Ta kvůli úmyslu některých těžařských zemí zastavit růst těžby a alespoň částečně tím snížit převis nabídky nad poptávkou, zdražuje už od konce letošního ledna.

Podle analytika společnosti Colosseum Petra Habigera lze v nejbližších dnech se zlevněním ropy (a tedy i se snížením ceny pohonných hmot v Rotterdamu) těžko počítat.

„Ceně ropy vzhůru pomáhá rostoucí pravděpodobnost, že se k zemím, které se před časem do-

hodly na zmrazení limitů těžby, což jsou Rusko, Saúdská Arábie, Venezuela a Katar, přidají i další produkční státy,“ říká Habiger.

Čekající tankery

Pro tuzemské pumpy z toho vyplývá další zdražování. „Ale to tempo by z aktuálního hlediska mohlo být menší. Způsobuje to především vývoj koruny proti dolaru. Od začátku března totiž koruna proti americké měně posílila o 50 haléřů a tím je částečně růst ceny ropy u nás kompenzován,“ připomíná analytik Colossea.

Podle ekonoma společnosti Finlord Borise Tomčička se cena ropy v nejbližších měsících postupně zvýší ze současných 40 na 45 dolarů za barel.

„Pohonné hmoty v České republice budou v nejbližších dvou týdnech zdražovat. Růst cen by měl být až o několik desítek haléřů, minimálně o padesát,“ soudí Tomčička.

„Nicméně výraznější zdražování ropy neočekáváme vzhledem

k rekordním globálním zásobám a dlouhým frontám tankerů, které zejména u přístavů v Evropě a Asii čekají na vyložení,“ dodává ekonom.

V Česku lze zatím u řady pump díky jejich menším maržím tankovat za starou cenu. Jiná čerpadla, zejména u dálnic, prodávají už několik dnů za více než 30 korun. A jedna z nejlacinějších sítí Tank Ono, která vlivem svých minimálních marží v podstatě on-line kopíruje vývoj svých nákupních cen, zdražila naftu za posledních deset dnů o celou korunu.

CO VE SLOVENŠTINĚ ZNAMENÁ KAPSA?

- A) KAPSA
- B) PENĚŽENKA
- C) KABELA

NOVÝ SERIÁL LN OD 18. 3.

KURZ SLOVENŠTINY PRO ČECHY

Nepřehledný trh s energiemi jádru nesvědčí

Spolupracovník LN

Jan Macháček se každý týden ptá českých ekonomů, pedagogů a analytiků, co soudí o aktuálních tématech ze světa ekonomiky a financí.

Příznivcům jaderné energetiky v České republice je dobré doporučit k přečtení analýzu o problémech jaderné energetiky ve Francii.

O kdysi novém reaktoru francouzské firmy Areva šéfové tamní energetiky prohlašovali, že se bude po celém světě prodávat jako „horké lívance“, jenže se to moc nedaří.

Ratingové agentury hroží firmě EDF, že ji sníží úvěrové hodnocení, pokud bude pokračovat v projektu britské nukleární elektrárny v Hinkley (firma totiž začíná mít problémy s cash flow kvůli nízkým cenám elektřiny).

Projekt jaderné elektrárny od Arevy ve Finsku má sedm let zpoždění a doma ve Francii se řeší problém s elektrárnou ve Flamanville, která má šest let zpoždění.

O kdysi novém reaktoru Arevy šéfové francouzské energetiky prohlašovali, že se bude prodávat jako „horké lívance“. Jenže se to nedaří.

Problémy netrápí jen Francii – stačí si povšimnout příběhu, který se pojí k slovenské jaderné elektrárně v Mochovcích.

Je reálné, aby se potenciální budoucí české reaktory stavěly bez velkého zpoždění? Nehrozí, že projekt stáhne společnost ČEZ pod vodu, a to i při garantovaných výkupních cenách? Je realistické očekávat, že třeba Japonci nebo Korejci by u nás vybudovali jadernou elektrárnu včas a za domluvenou cenu?

Autor je předsedou správní rady Institutu pro politiku a společnost

Jan Pravda

Jaderná Bílá Hora

Rozhodnost, s jakou se EDF pouští do stavby atomové elektrárny v britském Hinkley Point, připomíná rozložení sil před bitvou u Waterloo. Na jedné straně firma a francouzský stát, na druhé Británie s globálním energetickým trhem v zádech.

Podobnosti šokují. Zadluženost a nekonkurenceschopnost oslabený francouzský stát, EDF a Areva předlužené a vyčerpané protahujícími se neúspěchy v zahraničních a domácích kampaních, jimiž jsou stavby atomových zdrojů ve Flamanville nebo ve Finsku, kde se náklady ztrojnásobily. Jejich ztráty se počítají v miliardách eur a zpoždění v letech.

Propagátorům dochází dech

Sebevědomí vůdcové si zahrávají s cizími osudy a penězi. Například bývalý ředitel EDF Pierre Gadonneix před lety prohlásil, že reaktory Arevy se budou – volně přeloženo – prodávat jako na běžícím pásu. Jenže se zatím neprodávají a těm, kteří se je proti vůli trhu snaží prosadit, dochází dech.

Proč dochází dech? Energetika za prvé prochází revolucí srovná-

DEBATA JANA MACHÁČKA

telnou s tím, jak internet před lety zamával s telekomunikacemi, médií a obecně prodejem zboží. Revoluci ženou obavy z globální změny klimatu a technologický pokrok.

Za druhé žijeme ve světě s přebytkem energie. Rychle se prosazují dotované solární a větrné elektrárny, zefektivňuje se výroba – především kvůli krizi a konkurenci – a kvůli klimatické politice se tlumí těžká výroba.

Za třetí se bojí konvence o centralizované výrobě a jejím přenosu po centralizované síti. Prosazují se rozptýlené zdroje, ostrovní systémy, energeticky soběstačné domy odpojené od sítě.

A za čtvrté tato decentralizace dlouhodobě povede, podobně jako v případě internetu, který byl navržen na principu rozptýlenosti a neznížitelnosti, k odolnosti systému proti klimatickým (napří-

mořem, ale i brexitem. Přibližně do roku 2010 se zdálo, že poválečné rozhodnutí Francie jít do jádra bylo geniální, to ale neznamená, že tuto genialitu lze opakovat.

Nevíme takřka nic

Energetický trh je nepřehledný a vývoj technologií tak rychlý, že je iluzorní myslet si, že monstrózní reaktor, který dnes nedává smysl, budeme potřebovat za 30 let.

Jsou tu na místě slova Marka Twaina, citovaná ve filmu Big Short: „Do průřezu tě nedostane to, co nevíš, ale to, o čem si myslíš, že víš jistě, a pak je to jinak.“

Nevěřím, že v Evropě najdeme stát, jehož touhu po atomu dokládají nezpochybnitelné předpoklady o trhu za třicet let. Naopak. Jak trh evropské státy regulují (mluvím o nevládnutých solárech, alokaci emisních povolenek, tarifech na zelené zdroje a systémové služby atd.), ukazují, že je pro ně tato problematika složitá již dnes. A co teprve plán na třicet let?

Každý stát (i ten český) by se měl znovu zamyslet, proč touží po atomové elektrárně. V kontextu Česka bychom pak asi nemluvíli o Waterloo, ale o Bílé Hoře.

JAN PRAVDA
Sanning Capital, Pravda Capital

Z dalších odpovědí...

Podle World Nuclear Association je nyní ve výstavbě 64 reaktorů. V krátkodobém horizontu se plánuje stavba 159 reaktorů a dlouhodobě se ve světě uvažuje o výstavbě dalších 329 reaktorů. Číslo hovoří jasně: jádro je perspektivní.

A splní se termíny případné výstavby v Česku? Na světě existuje asi jen pět firem, které jsou schopny reaktor kompletně dokončit.

Zdá se mi však, že dvojnásobné navýšení personální kapacity na dokončení natolik sofistikovaných celků je pro každou z firem rovno zázraku. Doplňme, že měřit jadernou energetiku pouze cenovou politikou a součtem nákladů je jen jedním z krátkozrakých kritérií.

Na druhou stranu jde například o vzdělání a výzkum, které v Česku dokážeme realizovat. Mělo se začít před pěti lety.

PETR STREJČEK
Brno International Business School

VEU se nikomu stavba či dostavba jaderné elektrárny nedaří a zároveň rostou investiční náklady. Zatímco bloky Temelína ČEZ dokončil za zhruba dva tisíce eur za kilowatt výkonu, dnešní náklady šplhají na trojnásobek, ne-li čtyřnásobek. K tomu se přidává rychlý rozvoj technologií, podpora obnovitelných zdrojů, ale i decentralizace, což problémy jaderných projektů prohlubuje.

Energetika v nejisté době regulací a změn směřuje k preferenci nízkých investičních nákladů za cenu vyšších variabilních, a to je v rozporu s možnostmi jaderné energetiky. V tomto kontextu se postoj české vlády a ministerstva průmyslu v podobě státní energetické koncepce, který je založen na růstu jaderného výkonu z 35 procent až k podílu 58 procent, zdá mimozemským projektem.

Evropské jaderné možnosti – a současně bohatší ekonomiky – mají ohledně jaderné budoucnosti svých energetik značné problémy, ale v Česku se nadále sází na jedinou kartu. Brzy ale i českým politikům dojde, že plánovat vlastní extrémní koncepci uvnitř EU bez zřetele na vývoj okolních a ekonomicky silnějších zemí je nesmysl.

MICHAL ŠNOBR
analytik J&T

Debata je krácena. Celé texty jsou na www.ceskapozice.lidovky.cz.